

Bestuursafspraken tussen Rijk en G32-stedennetwerk: effectief benutten van vve en extra leertijd voor jonge kinderen

In de bestuursafspraken, die voor de periode 2012-2015 worden gesloten, worden afspraken gemaakt over de investeringen die het Rijk en G4/G33¹ willen doen om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen met een taalachterstand in de G4/G33 gebruik kunnen maken van hoogwaardige onderwijsvoorzieningen. De bestuursafspraken bevatten kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen voor de voor- en vroegschoolse educatie en voor schakelklassen, zomerscholen en voorzieningen met eenzelfde doelstelling. Deze initiatieven passen in de bredere ambitie van betrokken partijen om de kwaliteit van deze voorzieningen structureel te verbeteren, talentontwikkeling te stimuleren en leerprestaties te verhogen. Tevens past dit in het streven van het kabinet om ook in de voorschoolse periode opbrengstgericht te werken.

Naast deze bestuursafspraken tussen G4/G33 en Rijk, is het voornemen een bestuursakkoord tussen Rijk en PO-raad af te sluiten waarin onder andere afspraken worden gemaakt over opbrengstgericht werken, vroegschoolse educatie en professionalisering van leraren en schoolleiders. Dit bestuursakkoord vormt het landelijk complement voor de bestuursafspraken tussen G4/G33 en Rijk.

De voorliggende bestuursafspraken zijn een nadere uitwerking van actielijn 5 van het actieplan "Basis voor Presteren" van de minister van OCW. Inzet is dat Rijk en G4/G33 vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bijdragen aan het realiseren van deze gezamenlijke ambities en streefdoelen op het gebied van voorschoolse educatie en schakelklassen en zomerscholen. De minister en de wethouders van de G4/G33² ondertekenen daartoe deze bestuursafspraken. Elke stad draagt er echter zorg voor dat deze bestuursafspraken in samenspraak met de schoolbesturen en andere betrokken partijen in de gemeente verder worden uitgewerkt.

Partijen:

- a: De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- b: De colleges van B&W van de G4/G33

Overwegende dat:

- Het vergroten van ontwikkelingskansen van kinderen individueel, maatschappelijk en economisch van eminent belang is.
- De G4/G33 een regierol hebben om binnen de LEA met lokale partners te werken aan het verbeteren van ontwikkelingskansen, leeropbrengsten en schoolloopbanen van kinderen.
- Het stimuleren en ondersteunen van opbrengstgericht werken en een ambitieuze leercultuur bijdraagt aan het verbeteren van leeropbrengsten.
- Effectieve interactie en een effectief gebruik van onderwijstijd door pedagogisch medewerkers, leidsters en leerkrachten cruciaal zijn voor de mate waarin zij kinderen kunnen ondersteunen in hun ontwikkeling.
- De betrokkenheid en het ontwikkelingsondersteunend gedrag van ouders een belangrijke factor is bij het voorkomen en verminderen van achterstanden bij risicoleerlingen.
- Voor- en vroegschoolse educatie, schakelklassen, zomerscholen (of voorzieningen met eenzelfde doelstelling) belangrijke en passende instrumenten zijn om ontwikkelingskansen van kinderen te vergroten en opbrengsten van kinderen met een (taal)achterstand te verhogen.
- Kwaliteit, bereik en effecten van de inspanningen die gemeenten, peuterspeelzalen, kinderopvangcentra en scholen (hierna "de instellingen") leveren nog beter kunnen.
- De invulling van de doorlopende leerlijn actieve samenwerking van alle betrokkenen vraagt.
- Onderzoek naar voor- en vroegschoolse educatie en de effecten van verlengde leertijd noodzakelijk blijft om de kwaliteit van deze voorzieningen structureel te kunnen blijven verbeteren.

Komen overeen:

- Gezamenlijke kwalitatieve en kwantitatieve ambities en streefdoelen voor het verbeteren van voor- en vroegschoolse educatie en ouderbetrokkenheid (paragraaf 1).
- Gezamenlijke ambities en streefdoelen voor het verbeteren van schakelklassen, zomerscholen of voorzieningen met eenzelfde doelstelling en het versterken van de ouderbetrokkenheid (paragraaf 2).
- Gezamenlijke inspanningen om de ambities te realiseren (paragraaf 3).
- Inzet van financiële middelen om de gezamenlijke ambities te realiseren (paragraaf 4).
- Monitoring van de voortgang en verantwoording van de middelen (paragraaf 5).
- Slotbepalingen om elkaar te informeren en knelpunten weg te nemen (paragraaf 6).

¹ De betreffende bestuursafspraken worden gemaakt met de grootste 37 gemeenten. Aan het G32-stedennetwerk nemen 33 steden deel. In de tekst hierna steeds de "G33" genoemd.

² Deze bestuursafspraken worden echter ondertekend door de voorzitter van het G32-stedennetwerk.

Paragraaf 1. Gezamenlijke kwalitatieve en kwantitatieve ambities en streefdoelen voor het verbeteren van voor- en vroegschoolse educatie en ouderbetrokkenheid.

I. Kwaliteitsverhoging van de uitvoeringspraktijk van voor- en vroegschoolse educatie:

1. Verhogen kwaliteit pedagogisch medewerkers leerkrachten

- de instellingen in de G4/G33 zetten voor de voor- en vroegschoolse educatie voldoende gekwalificeerde pedagogisch medewerkers en leerkrachten in;
- de instellingen in de G4/G33 nemen zich voor om het taalniveau van de pedagogische medewerkers te verhogen tot 3F;
- de instellingen in de G4/G33 breiden het aantal hbo-ers op de groep uit;
- de instellingen in de G4/G33 werken met coaching on the job bij voorkeur met hbo-ers;
- de pedagogisch medewerkers en leerkrachten zijn geschoold in het opbrengstgericht werken en sluiten daarbij aan op het tempo, de mogelijkheden en behoeften van jonge kinderen;

2. Verhoging effectiviteit uitvoering programma

- de instellingen in de G4/G33 werken opbrengstgericht in de voor- en vroegschoolse periode om het beste uit kinderen te halen; het gaat dan om het benutten van gegevens uit kindvolgsystemen om het eigen handelen waar nodig aan te passen;
- de instellingen in de G4/G33 hanteren ten minste lokaal vastgestelde taaldoelen en/of de SLO-doelen voor het bepalen van het gewenste taalniveau van kinderen die deelnemen aan voor- en vroegschoolse educatie;
- pabo's, roc's, rijk, gemeente en de instellingen werken samen om opleidingen beter te laten aansluiten op de grootstedelijke uitvoeringspraktijk;
- de instellingen en de G4/G33 werken mee aan wetenschappelijk onderzoek.

3. Optimale doorgaande ontwikkelingslijn

- de instellingen in de G4/G33 hanteren een sluitend kindvolgsysteem;
- (warme) overdracht van voorschoolse voorziening naar de basisschool wordt geoptimaliseerd.

4. Ouderbetrokkenheid

- gemeenten en instellingen stimuleren de ouderbetrokkenheid bij de ontwikkeling en het leerproces van hun kinderen. Het gaat hierbij om de kwaliteit en de aard van de activiteiten. Daarbij is het van belang dat zoveel mogelijk ouders betrokken zijn;
- gemeenten en instellingen hanteren gericht ouderbeleid en zorgen voor adequate informatie voor de ouders;
- de instellingen zorgen voor een goede intake, stimuleren dat ouders thuis ontwikkelingsactiviteiten met hun kinderen doen rekeninghoudend met de thuistaal, laten ouders participeren in de activiteiten in de voor- of vroegschool en informeren de ouders over de ontwikkeling van hun kind.

II. Uitbreiding van het aantal voorschoolse plaatsen/betere toeleiding van kinderen:

- de G4/G33 breiden waar nodig en voor zover mogelijk het aantal voorschoolse plaatsen uit;
- de G4/G33 verbeteren de toeleiding naar voor- en vroegschoolse educatie om het bereik van kinderen en hun ouders te vergroten. Dit kan zonodig met gebruik van drang- en indien mogelijk - dwang³

Bovenstaande ambities en streefdoelen zijn per stad uitgewerkt in de bijlage aan de hand van onder andere de indicatoren van de Onderwijsinspectie. Maatwerk en aansluiting bij de lokale situatie zijn daarbij het uitgangspunt om recht te doen aan de lokale situatie en opdat iedere gemeente kan toegroeien naar een effectiever gebruik van vve en extra leertijd voor jonge kinderen, zoals beoogd worden met deze bestuursafspraken. In 2013 en 2015 dienen zichtbare resultaten te zijn behaald. Als eindbeeld heeft OCW het voornemen om voor de G37 het bestaande Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie aan te scherpen in 2015. Eén van de kwaliteitseisen zal gaan over het opnemen van medewerkers met een hbo-niveau. De komende jaren zal in overleg met gemeenten en met het betrokken veld bezien worden wat de functieomschrijving van medewerker met een hbo- niveau wordt. Verder zal gekeken worden naar een passende intensiteit van het aantal dagdelen waarmee deze medewerkers met een hbo-niveau ingezet zullen worden. Daarbij worden ook consequenties voor de kinderdagverblijven en peuterspeelzalen in beeld gebracht. De G37 gaan in de komende periode hier al naar toewerken.

³ Het Juridisch onderzoek wordt in februari naar de TK gestuurd.

Paragraaf 2 Gezamenlijke kwalitatieve en kwantitatieve ambities en streefdoelen voor het verbeteren van schakelklassen en zomerscholen (of voorzieningen met eenzelfde doelstelling)

I. Kwaliteitsverhoging uitvoeringspraktijk schakelklassen, zomerscholen of voorzieningen met eenzelfde doelstelling (hierna te noemen "voorzieningen"):

1. *Verhoging effectiviteit uitvoeringspraktijk*

- de G4/G33 stellen in overleg met de schoolbesturen lokale (taal)doelen en/of de SLO-doelen vast voor schakelklassen, zomerscholen of voorzieningen met eenzelfde doelstelling;
- leerkrachten/docenten van schakelklassen, zomerscholen of voorzieningen met eenzelfde doelstelling werken met (of onder auspiciën van) bevoegde leraren;
- de voorzieningen en de G4/G33 leveren een bijdrage aan wetenschappelijk onderzoek.

2. *Optimale doorgaande ontwikkelingslijn*

- voorzieningen stemmen het curriculum af op het reguliere curriculum van de basisschool;
- voorzieningen hanteren een sluitend leerlingvolgsysteem;
- voorzieningen zorgen voor (warme) overdracht naar het vervolgonderwijs.

3. *Ouderbetrokkenheid*

- gemeente en voorzieningen stimuleren de ouderbetrokkenheid bij de ontwikkeling en het leerproces van hun kinderen.

II. Uitbreiding van het aantal schakelklassen, zomerscholen en/of voorzieningen met eenzelfde doelstelling:

- De G4/G33 breiden gericht (waar nodig en voor zover mogelijk) het aantal voorzieningen uit;
- De G4/G33 verhogen het aantal kinderen dat deelneemt aan deze voorzieningen.

Bovenstaande ambities en streefdoelen zijn per stad uitgewerkt in de bijlage. Maatwerk en aansluiting bij de lokale situatie zijn daarbij het uitgangspunt.

Paragraaf 3 Inspanningen van de partijen

Om de hierboven beschreven ambities te realiseren zullen de partijen de hieronder beschreven inspanningen doen.

OCW:

- Draagt zorg voor de financiële middelen voor intensivering van voor- en vroegschoolse educatie, zomerscholen en schakelklassen;
- Draagt zorg voor monitoring en bewaakt de voortgang van de landelijke doelstellingen voor voor- en vroegschoolse educatie, zomerscholen en schakelklassen zoals neergelegd in de verschillende bestuursafspraken;
- Voert onderzoek uit naar voor- en vroegschoolse educatie en de effecten van zomerscholen en schakelklassen;
- Betreft de grote steden bij de verdere uitwerking van de landelijke nascholing en toetsing van de pedagogische medewerkers op taalniveau 3F;
- Agendeert verbetering van de aansluiting tussen de opleiding en de uitvoeringspraktijk voor- en vroegschoolse educatie in de steden bij de verantwoordelijke landelijke organisaties en sociale partners;
- Bewaakt de samenhang in de uitvoering van de verschillende bestuursafspraken op de onderdelen voor- en vroegschoolse educatie, zomerscholen en schakelklassen of voorzieningen met eenzelfde doelstelling.

De G4/G33:

- Maken lokaal afspraken met voorschoolse instellingen en schoolbesturen over de aansluiting tussen voor- en vroegschoolse educatie;
- Maken lokaal afspraken met schoolbesturen over de beoogde resultaten van de vroegschoolse educatie en over de invulling van schakelklassen, zomerscholen (of voorzieningen met eenzelfde doelstelling);
- Dragen zorg voor realisatie van de afspraken zoals opgenomen in de bijlage;
- Gaan met betrokken pabo's en roc's in gesprek over het verbeteren van de aansluiting tussen de opleiding en de uitvoeringspraktijk in de grote steden.

Paragraaf 4 Financiële middelen

- De extra middelen komen beschikbaar via de gemeentelijke specifieke uitkering onderwijsachterstanden. De extra middelen worden ingezet naast de bestaande rijks- en gemeentemiddelen en naast de middelen die de schoolbesturen inzetten.
- De gemeente heeft de regie over de extra middelen, maar dient deze middelen in goed overleg met de schoolbesturen en voorschoolse instellingen te besteden (artikel 167, WPO).
- De extra middelen kunnen ingezet worden voor voor- en voorschoolse educatie, schakelklassen en zomerscholen en voor overige activiteiten voor leerlingen met grote achterstand in de Nederlandse taal (zie ook artikelen 165 en 166 WPO).
- Verantwoording van de specifieke middelen loopt via jaarrekening gemeenten (SISA-bijlage).

Paragraaf 5 Monitoring

Partijen spreken af dat de voortgang van het realiseren van de afgesproken ambities en streefdoelen wordt gemonitord. Monitoring biedt kansen voor aanscherping en bijstelling van beleid. De startsituatie is vastgesteld door middel van bestandsopname voor voor- en voorschoolse educatie. Na deze nulmeting zal in ieder geval in 2013 en in 2015 een monitor worden uitgevoerd door de Onderwijsinspectie. De monitor is gericht op:

- de mate waarin de gezamenlijke ambities en streefdoelen zoals genoemd in paragraaf 1 en 2 en uitgewerkt in stadspecifieke afspraken, worden gerealiseerd;
- na 2013 kunnen de afgesproken ambities en streefdoelen per stad worden bijgesteld;
- bij onvoldoende voortgang kunnen de bestuursafspraken worden heroverwogen.

Paragraaf 6 Slotbepalingen

- Partijen betrokken bij deze bestuursafspraken zullen elkaar informeren over eigen initiatieven en voornemens die een relatie hebben met de uitvoering van deze bestuursafspraken dan wel onderdelen daarvan.
- De G4/G33 zullen melding maken van situaties waarin wet- en regelgeving uitvoering van deze bestuursafspraken belemmert. De Minister spant zich in om dergelijke belemmeringen in wet- en regelgeving aan te pakken en waar mogelijk flankerend beleid te ontwikkelen.
- De gezamenlijke ambities zijn overeengekomen op basis van inspanningsverplichtingen. Deze en de voortgang worden tweejaarlijks in een bestuurlijk overleg besproken met de minister van OCW.

Deze bestuursafspraken treden in werking met ingang van 1 maart 2012 en eindigt op 31 december 2015.

Aldus overeengekomen en ondertekend,
Op 15 november 2011,

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

M. van Bijsterveldt – Vliegthart

De Voorzitter van G32 – stedennetwerk,

C. Noom
Wethouder gemeente Zaanstad

**Bijlage: Bestuursafspraken tussen Rijk en G32-stedennetwerk
Effectief benutten van vve en extra leertijd voor jonge kinderen**

Verplichte elementen die worden opgenomen bij monitoring door de onderwijsinspectie

Onderdelen	Situatie 2011	Streefcijfers 2013	Streefcijfers 2015
1. Kwantitatieve elementen			
Hbo-ers (zal worden opgenomen in vragenlijst inspectie)	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting
Hanteren kindvolgsysteem (zal worden opgenomen in vragenlijst van inspectie)	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting
Schakelklassen, zomerscholen of voorzieningen met eenzelfde doelstelling	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting
Uitbreiding van het aantal VVE plaatsen	Aantallen/Toelichting	Aantallen/toelichting	Aantallen/Toelichting
Pilots toeleiding	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting
Pedagogische medewerkers vve met taalniveau 3F (zal worden opgenomen in vragenlijst van inspectie)	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting	Aantallen/Toelichting
2. Gemeentelijke VVE-beleid	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
A9 De resultaten van VVE *	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
3. VVE kwaliteit op locaties/ Element Ouders *			
B1 Gericht ouderbeleid	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
B2 Ouders zijn vooraf adequaat geïnformeerd	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
B3 Intake	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/toelichting
B4 Stimuleren thuis om ontwikkelingsstimulerende activiteiten te doen	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
B5 Participatie in VVE-activiteiten in de voorschool	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
B6 Informeren over de ontwikkeling van hun kind.	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
B7 Rekening houden met de thuistaal	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
4. VVE kwaliteit op locaties/ Elementen Opbrengstgericht werken en verbeteren			

interne kwaliteitszorg *			
C 1.4 Aanbod klimt op in moeilijkheidsgraad en er wordt gedifferentieerd	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
C3.7 Leidsters leerkrachten stemmen de activiteiten af op verschillen in de ontwikkeling van de individuele kinderen	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
D1.1 Volgen van de brede ontwikkeling van kinderen	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
D1.2 De begeleiding van de groep is planmatig voor: de hele groep, de kleine (tutor)groep en het individuele kind	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
D1.3 De evaluatie en begeleiding van de aangeboden begeleiding en zorg	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
E2 De voorschool evalueert de kwaliteit regelmatig	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
E3 De voorschool evalueert de resultaten van VVE	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting
Mogelijke toevoeging van lokaal element	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting	Kwalificatie/Toelichting

* de indicatoren zijn afkomstig uit het vve toezichtskader. De cijfers verwijzen naar het specifieke onderdeel. Het VVE kader bestaat uit vier hoofddomeinen, met daarbinnen in totaal circa 20 aspecten. Elk aspect bestaat uit een of meerdere indicatoren die beoordeeld worden met kwalificaties:

- 1. een noodzakelijk verbeterpunt
- 2. een wenselijk verbeterpunt
- 3. voldoende
- 4. een voorbeeld voor anderen